

דברי תודה והסלידות

יורל ע"י מכון אהל אברהם
להוצאת ספרי מורינו הרב הגאון ר' אברהם בן ציון ביי"ע שליט"א
רב דשכונת דיביל ברי"ש

פרשת ויהי
תשפ"ד

גליון תל"א
שנה י'

הדרכות.....ב

פניני הפרשה.....ד

סיפור.....ה

קול השיעורים
ממורינו הרב שליט"א
073-371-8218

הדרכות

שנשמעו ממורינו הרב שליט"א

לע"נ אאמו"ר הגה"צ ר' מאיר רפאל
בן רבי ניסן זצ"ל - ג' מנ"א תש"פ לפ"ק

ויחי יעקב בארץ מצרים

בשביל הצדיק נברא העולם

הר"ן בדרשותיו (דרוש ו' דף ל"ה) מאריך על הפסוק בקהלת (יב, יג) את האלקים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם, ועל מה שדרשו בש"ס (ברכות ו:): מאי כי זה כל האדם, שקול זה כנגד כל העולם וכו', כל העולם לא נברא אלא לצוות לזה, ותמצית לשונו הוא: דהדמיון ירחיק זה שיהיה כל העולם נברא בשביל צדיק אחד, אבל השכל יאמת זה, ואחר שהשכל יודע בעצמו שיוכל להעלות נפשו במעלה עליונה עד שיהיה שקול כנגד כל העולם, והוא נמשך אחר חפצו כתבנית שור אוכל עשב, היש סכלות ועורון כזה.

דביקות השי"ת תלוי בכוונה

ובהמשך דברים כותב, וז"ל: ואם יאמר שלא יוכל להשיג זה השלימות כי אם בחכמה יתירה וידיעת התורה על השלימות, נשיב אותו, הלא אין ספק שתלמוד תורה שכרו גדול מאוד, ואעפ"כ רואה אני בדברי רז"ל שמי שמוסר גופו ונפשו להש"י וחושק בעבודתו ישיג מדרגה גדולה יותר ממי שהיה בתכלית החכמה, עיין בש"ס דברכות (כ), ומי שעוסק בגשמי ומחשבתו וכוונתו דבקות בהש"י, אז הרי זה עובד הש"י עבודה גמורה, ומי שעוסק אפילו בתורה ותפלה ואין מחשבתו וכוונתו דבקה בהש"י, הוא ממרה נגד הש"י כמ"ש (ישעיה כט, יג) בפיו ובשפתיו כבדוני ולבם רחוק ממני וגו'.

שלימות העבודה תלוי בכוונה

וברשפי אש כותב וז"ל: וזה הדבר מטעה ההמוני עם, כשרואין החסידים ואנשים הטובים מתעסקים בעניני העולם כמו האבות שורעו זריעות והמקנה, ואומר ההמוני בלבו אעשה כן גם אני, ואוי להם לבריות רואות ואינם יודעים מה רואות, כי רואין רק חיצוניות הדברים לא פנימותם, שהצדיקים עושים כל דבריהם לתכלית טובה וכראוי, ויתר האנשים תכליתם ללא דבר. כן ענייני המצוה וענייני המוניים בשוה, החסיד וההמוניים מתעסק בהם, אלא הטובים כוונתם שלימה בהם, והאחרים גם כן כשעובדים השם אין עבודתם שלימה, כי הכוונה היא העיקר במצות, כמו בעבירה שאמרו חז"ל (יומא כט.) הרהורי עבירה קשים מעבירה וכו', וכתב הרמב"ם במורה נבוכים (ח"ג פ"ה) כשאדם ממרה השם במחשבתו הנה הוא ממרה בחלק הנכבד שלו שהוא השכל, אך כשיעשה בגופו העבירה עושה אותו בחלק

הגרוע שבו שהוא החומר, עכ"ל. ולחזק מחשבתו בכוונה ודביקות הש"י גם בעוסקו בגשמי ומכל שכן ברוחני.

וכשנתבונן בדבריו הקדושים, יוצא לנו, דהכל הכל תלוי במחשבה, ובכוונת הלב, ורק עי"ז אפשר לבוא לעבודת השי"ת באמת.

אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו

ובפורת יוסף בפרשתינו הוסיף דלפי דברי הר"ן הנ"ל אפשר לפרש דברי רבותינו באבות (פ"ב מ"ד), אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו.

ובמתק לשונו כותב וז"ל: **אל תדין את חברך**, ר"ל שאל תדון אותו לומר שהוא חברך שאתה עושה מעשיך כמוהו, **עד שתגיע למקומו** כי אם שתגיע למקומו ומחשבתו, כי אפשר שהוא דבוק בהש"י גם בעוסקו בגשמי, ואתה אינך דבוק בהש"י גם בעוסקך ברוחני בתורה ותפלה, ואיך קרית ליה חברך.

רחמים ותחנונים לפני המקום

ובהמשך דבריו מבאר דזהו כוונת נמי המשנה שם (במשנה ג) אל תעש תפלתך קבע אלא רחמים ותחנונים לפני המקום, שנאמר (יואל ב, יג) כי חנון ורחום הוא.

וז"ל: דעיקר לפי כוונת הלב ומחשבתו לפני הש"י, ובזה יובן **אל תעש תפלתך קבע**, ר"ל שלא תהיה "העשיה" גופא דעובדא "של התפלה" "עיקר וקבע" אצלך גם שהיא בלא כוונה, **אלא** העיקר שיהיה **רחמים ותחנונים לפני המקום ב"ה**, ר"ל שתהיה "בכוונה במחשבה" בלי הפסק מחשבות זרות שאז היא "לפני הש"י ממש", כי המחשבות זרות הם מסך מבדיל בינינו לבין אלקינו.

וזה שכתב כי חנון ורחום הוא וגו', שהוא על דרך אם תכין לכם תקשיב אזניך ודאי. ה"נ אם התפלה בלי הפסק מחשבה זרה אז היא לפני המקום שהוא רחום וחנון, ותפלתו עושה פרי, והבן.

ויחי - אע"פ שהוא יעקב

ובזה מבאר שם הפסוק בפרשתינו **ויחי יעקב בארץ מצרים**, וז"ל: ובזה יובן מוסר לדורות, ויחי יעקב בארץ מצרים, ר"ל שיש אדם כשעוסק בגשמי ונק' יעקב כנ"ל, ומכל מקום ויחי יעקב, גם שהיה בארץ מצרים בגשמי שהוא בעל מיצר וגבול, היה מחשבתו אז קשור ודבוק בהש"י שנקרא חי החיים גם בשעת עסקו בגשמי, **ויקרבו ימי ישראל למות**, משא"כ אינך

גם שעסקו ברוחני תורה ותפלה שהיא תואר ישראל, ולבם בל עמם, שנקראו ממרים נגד הש"י, וכמ"ש הר"ן הנ"ל, ואז הם בתואר מיתה, וכמ"ש היעבץ במשנה (אבות פ"ג מ"ד) המפנה לבו לבטלה הרי זה מתחייב בנפשו יעו"ש, וז"ש ויקרבו ימי ישראל "למות". ומסיים דבזה הודיענו הפסוק אל תדין את חבריך עד שתגיע למקומו ומחשבתו כאשר כתבתי לעיל, וק"ל.

העצה לדביקות

והעצה איך באמת לבוא לדביקות בשם, נמצא בספר הק' תולדות יעקב יוסף נמי בפרשתינו, וזלה"ק: שמעתי מהרב המגיד מו' מענדיל כי תכלית כל התורה והמצוות לא ניתנו אלא כדי שיזכה לידבק בו ית', וכמ"ש ובו תדבק (דברים י, כ), וברכות השנים נתמעטו הלבבות להבין ולהשכיל ע"ד הנ"ל, רק לעשות מהתורה עטרה להתגדל בהם ולהתפאר בהם, וגם בעלי תשובה הוא להראות מעלתו, וכשלומד הלכה א' מתפאר מעט, וכשלומד יותר מתפאר יותר, וכשלומד פוסקים או קבלה מתגאה יותר, ונתרחק מהש"י.

ויחי - דווקא כשהוא יעקב

ובזה מפרש הפסוק ויחי יעקב, ר"ל כשהוא עקב ענוה אז הוא דבק בו ית' חי החיים, שנאמר אשכון את דכא (ישעיה נז, טו). מה שאין כן כשהוא מתפאר בתואר ישראל, לי ראש, לי נראה להיות ראש, שאני תלמיד חכם מקובל, אז ויקרבו ימי ישראל וגו', וכמו ששמעתי משל אחד, שביקש מלך אחד שיחיה לעולם, ונתן לו רפואה שיתרחק מהגאווה ויאחו במדת עקב ענוה ויחיה, וק"ל.

יעזור השי"ת שנוכה לידבק בחי החיים, ולעשות המצוות וגם הגשמיות בכוונה לעבודת השי"ת, ובה נוכה שיתקבל תפלותינו, ועבודתינו לרצון, ונהיה "לפני המקום ב"ה" עד שתקובל שעוטינו כביאת גואלינו כב"א.

פניני הפרשה

אשר שם שמות בארץ

באוהח"ק (פרשת וישלח) איתא צריך לדעת מה נשתנה יעקב מאברהם כי הקורא לאברהם אברם עובר בעשה (ברכות יג א) אבל הקורא לישראל יעקב אינו עובר. והגם שרז"ל (שם)

אמרו כי יעקב אהדריה קרא, ולמה לא נלמוד ממה דאהדריה ליעקב הגם שאמר בו לא יקרא ואהדריה כמו כן באברהם. ואולי כי לצד ששינה ה' דברו הטוב האמור ביעקב מהאמור באברהם במה שאמר שמך יעקב כי לא היה צריך לומר כן כי מה חידש בזה באמרו שמך יעקב אלא ודאי שנתכוין לומר שם קבוע הוא לך, אלא שצריך לדעת טעמו של הקדוש ברוך הוא למה באברהם הקפיד על אברם ועל יעקב לא הקפיד. ויראה כי יש טעם נכון, והוא למה שקדם לנו כי שמות בני האדם הם שמות נפשותם וה' שם שמות בארץ ודרשו ז"ל (שם ז א) וכו'. והנה יעקב יהיה שם נפש שהיתה לו ולזה הגם שניתוסף בו רוח אלקים הנקרא ישראל לא מפני זה אבד הראשון והרי ישנם לראשון גם שני ויכול הוא ליקרא יעקב ואין ראוי שיעקר שמו הראשון לחלוטין, מה שאין כן אברהם כי גם אחר שינוי שמו לעילוי לא נעקר שם הראשון כי יש בכלל אברהם אברם ולזה יצו הקל לקרות לו בתמידות אברהם ואין עקירה לראשון כי בכלל אברהם אברם. ואולי כי זה רמז הכתוב בדברי הימים (א' א) אברם הוא אברהם, וכפי זה אומרו לא יקרא שמך עוד וגו' פירוש לבד אלא גם ישראל. גם דייק באומרו לא יקרא שמך עוד ולא אמר לא יקרא עוד שמך כמו שאמר באברהם (לך י"ז ה') והבן.

השם הוא שורש הנשמה

הנה איתא מהרה"ק המגיד ממעזריטש זי"ע (ליקו"א דף לד:): "ראשונים קראו על שם המאורע , הכוונה ע"פ המאורע ידעו כי שורש נשמת הבן הוא מעין שורש דבר המאורע וקראו שמו כך, ועכשיו אף שאנו קורין שמות בנינו על שם אבותינו או קרובים כדאיתא במדרש, עם כל זה גילה האר"י זל"ה שגם אלו השמות אינם דרך מקרה או רצון האב או האם שקורין לבניהם כך, אך הקב"ה הוא הנותן שכל ודעת בלב אביו ואמו לקרותו בשם שהוא שורש נשמתו של הבן". ומחמת זה האדם מושרש בשמו מאוד מאוד, והראיה לזה, אם יפנה אדם מכל עסקיו ויעסוק בדבר אחד וישים עינו ולבו ומחשבתו בדבר ההוא וכל רעיונו ושכלו ישים שם, גם לפעמים אוחזין אותו באחד מאבריו בכדי להפרידו ולבטלו ממחשבתו ההיא, אעפ"כ אינו מרגיש מחמת שמשים כל שכלו ומחשבתו שם, אבל אם יקראו אותו בשמו, תיכף הוא נפרד מעסקיו וממחשבתו, והכל הוא מטעם הנזכר ששמו הוא שורש נשמתו, וזהו גם כן פירוש ר' מאיר דדייק בשמא, שהיה מאיר ומנהיר וכו' והיה יודע שורש נשמתו של כל אחד ואחד, עכ"ל.

שם שנקרא מפי הצדיק יש לו קיום

ובספר ברית אבות (סימן ח' אות ל') הביא בשם ספר חותם קודש, "והמנהג לשאול ולדרוש מפי גדול הדור וצדיק על אודות השם שיקרא לבנו או לבתו". והביא מקור לזה ממ"ש בספר

מרכבת המשנה על המכילתא (פרשת בא טז, ח) ליישב מה שהקשו המפרשים מדוע נעקר שם אברם לגמרי ואילו שם יעקב נשאר, וכתב שאברהם ושרה שהיה עיקר שמותם מפי אבותיהם הרשעים נעקרו לגמרי, והוספות השם שהיה מפי השם יתברך נתקיים, משא"כ שם יעקב נקרא מפי הצדיק יצחק משום כן לא נעקר. הרי רואים מאן דהשם הנקרא מפי צדיק יש לו קיום.

ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה ויהי ימי יעקב כו' שבע שנים וארבעים ומאת שנה (מז, כח). וקשה למה לא כתיב אצל ארבעים גם כן שנה, כמו שכתוב בשאר צדיקים. ונראה לי שכתוב (משלי כד, טז) כי שבע יפול צדיק וקם, דהיינו בכל פעם הוא נופל ממדרגתו ועולה, וקם בגמטריא ארבעים ומאה. וזהו שכל ימיו היה נופל ממדרגתו ועולה במעלה העליונה, וזהו ימי יעקב שני חייו שבע, דהיינו שבע יפול, וארבעים ומאת, הוא מספר של קם, וד"ל. **ליקוטי מהרי"ל**

בפרש"י ז"ל, ויחי יעקב, למה פרשה זו סתומה לפי שכיון שנפטר יעקב אבינו נסתמו עיניהם ולבם של ישראל מצרת השעבוד וכו'. יל"פ לשון חכם רש"י ז"ל שכ' לפי "שכיון" שנפטר וכו', ולא כתב לפי "כשנפטר", כי אין כוונתו להשמיע זמן התחלת צרת השעבוד וסתימת לבם ועיניהם של ישראל (שהתחילה בפטירת יעקב) אלא כוונתו לומר שכיון שנפטר יעקב זאת היתה הסיבה דעל כן נסתמו לבם ועיניהם מצרת השעבוד, כי בפשטות אילו ה' יעקב חי לא היו המצריים מעיזים לשעבד עם בניו, ועוד שה' מגין עליהם בצדקותיו, ובכח קדושתו ה' מאיר להם את הדרך ומזכה אותם שלא יחטאו וממילא לא היו נענשים בהשעבוד, ואף אם ה' להם איזה שעבוד לא ה' יעקב מניחם שהשעבוד יגרום להם סתימת עיניהם ולבם, כי הוא ה' מחזקם, וזהו שדייק רש"י ז"ל בלישנא וכתב "שכיון" (לשון של נתינת טעם) שנפטר וכו' לזאת נגרם שנסתמו עיניהם ולבם, ולשון חכמים מרפא. **נועם אליעזר**

והנה מ"ש רש"י ז"ל ד"א שבקש לגלות את הקץ לבניו ונסתם ממנו. נ"ל הטעם על פי אמרם ז"ל מלבא לפומא לא גליתי, ור"ל הטעם על פי מה שכבר הארכתי בס"ד בפ' מקץ דהידיעה של השי"ת אינו מכריח והדיבור של השי"ת מכריח, וגם הדיבור של הצדיק מכריח ג"כ כמ"ש שם בשם סה"ק קדושת לוי עיי"ש מה שהארכתי שם בענין זה. והנה ג"כ נודע דגאולה העתידה יש לה ב' זמנים כמ"ש (ישעי' ס' כב) בעתה אחישנה, זכו אחישנה לא זכו בעתה, ונמצא אלו ה' יעקב אבינו ע"ה אומר בדיבור את הקץ ה' מוכרח להיות באותו הזמן כי הדיבור של הצדיק מכריח וכנ"ל, ונמצא שלא יה' עוד בחירה למהר הקץ ע"י זכות, לכן נסתם ממנו כדי שלא יאמר הקץ בדיבור ויהי בחירה למהר הקץ ע"י זכות, ויקוים מאמרם

ז"ל זכו אחישנה לא זכו בעתה. וזה ג"כ הטעם מלבא לפומא לא גליתי, כי אלו הי' הקב"ה אמר הקץ בדיבור הי' מכריח להיות בזמנו וכנ"ל לכן מלבא לפומא לא גליתי. **אמרי יוסף**

ויקרא בהם שמי ושם אבותי וגו' וידגו לרוב בקרב הארץ. פירש"י שלא ישלוט בהם עין הרע. ונ"ל כי ע"י שיתלו הרואים כי בזכות אבות בא להם, כל זה לא יהי' עינים רעה כ"כ כי לא בזכותם בא להם רק ע"י אבותיהם והיינו ויקרא בהם שמי ושם אבותי שיאמרו הכל כי הם בני אבות אלו, לכן זכו לכך, ועי"ז וידגו לרוב בקרב הארץ, שלא תשלוט בהם עין רעה, כי שם צוה ה' הברכה חיים עד העולם

וידגו לרוב בקרב הארץ. פירשתי מה שבירך יעקב אבינו את יוסף הצדיק ובניו ויקרא בהם שמי ושם אבותי אברהם ויצחק וידגו לרוב בקרב הארץ דהנה אמרו חז"ל (שבת עז) דנחש דג וחזיר כל זמן שמזקינים מוסיפים גבורה, והנה בזכירת אבות לכאורה יעלה על לב לחשוב איך אסמוך על זכות ישן נושן אשר מאז עברו כמה אלפים שנה וכבר הוזקן זכות זו ונחלש מאוד, אמנם מהדגים יש לנו ללמוד כי כל זמו שמזקינים מוסיפים גבורה הרי דדבר הישן עוד מוסיף טעם לשבח ונעשה גיבור יותר, א"כ גם על זכות אבות אע"ג דהוזקן מאוד יועיל לנו לטובה, זהו שאמר יעקב אבינו ויקרא בהם שמי ושם אבותי לעולם ולא יחלש זכות אבות וידגו לרוב בקרב הארץ שיהיו בבחינת דגים שמוסיפים גבורה כל זמן שמזקינים.

בזה יובן מנהגנו לילך בראש השנה לנהר שיש בו דגים לתשליך כי בראש השנה עיקר סמיכתנו בו היא על זכות וברית אבות הקדושים ולכן אנו הולכים אצל נהר שיש בו דגים שאנו רואים טבע הדגים שכל זמן שמזקינים מוסיפים כוח וגבורה על כן יכולים אנו לבטוח שבזכות אבות הקדושים יכתוב אותנו הקב"ה בספר חיים טובים ויושיענו מכל צרותינו. הגה"ק רבי שלמה זלמן עהרנרייך זי"ע אב"ד שמוליא

בך יברך ישראל לאמר ישימך אלקים כאפרים וכמנשה. יש להתבונן דהנה הגם שבירכס וחילקם לב' שבטים כראובן ושמעון, למה יברכו ישראל את בניהם רק בהם ולא יאמרו ישימך אלקים כראובן ושמעון ושאר שבטי ישורון, ומהו היתרון בהם, ועוד למה לא אמר לעיל בברכתם אחר פסוק המלאך הגואל וכו', והמתין בברכה הלזו עד ששם את אפרים לפני מנשה.

ידוע כי התאוה והכבוד מוציאין גם כן את האדם וכו' (כמשארז"ל הקנאה והתאוה והכבוד מוציאין וכו' אבות פ"ד), והוא כאשר ישפיע הש"י טובה אל האדם, לא יבקש בזה תאוה וכבוד ויבא להתגאות על חבירו בזאת הטובה, רק אדרבא ינעם לפני בוראו ויחשוב כי הוא מצד החסד

מבוראו עליו, והנה יעקב אבינו כאשר שם את אפרים לפני מנשה, ראה באפרים שלא נתגאה בטובה רק אדרבא וכו' וכנ"ל, וראה במנשה שלא נתקנא באפרים, על כן בירכם בכ יברך ישראל ישימך אלקים כאפרים מבלי גאות, וכמנשה מבלי קנאה על טובת חבירו, והבן. **אגרא דכלה**

האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים (בראשית מט, א), ביקש יעקב לגלות להם את הקץ על כן אמר לשון האספו, כי אי אפשר להקץ שיבא כשיש ביניכם שנאת חנם, רק צריכים אתם להיות כולכם באסיפה אחת ובאגודה אחת. גם רמז להם תוכחת מוסר על לשון הרע, מלשון ואסף המצורע הבא מכח לשון הרע. והמוסר הזה רמז להם מחמת דברי ריבות שהיה ביניהם, מכח ויבא דבתם רעה כו' (בראשית לו, ב), וזהו מה שאמרו אביך צוה לפני מותו לאמר (בראשית נ, ז). וקשה היכן מצינו שצוה כן, ורש"י כתב מה שכתב. אבל כוונתם שאמרו לו שכך היה כוונת אבינו במה שאמר האספו ואגידה לכם כו', שלא יהא בינינו לשון הרע, ונהיה כולנו באגודה אחת, ובאהבת עולם ובאהבה רבה. **של"ה הקדוש**

סיפור

כשעלה הרבי הקדוש רבי חיים מרדכי מנדבורנה זי"ע לארץ ישראל איווה לו למושב את ירושלים עיר הקודש והמקדש אלא שלא ארכו ימי ישיבתו בה כמה חודשים לאחר הגיעו פרצה מלחמת תש"ח ירושלים הופגזה במטחי פגזים והרבי נאלץ לרדת ברכב משוריין ליפו שהייתה בטוחה יותר.

ביפו של אותם ימים הייתה קהילה יהודית לתפארת שכונותיה הקדמיות של העיר אלו שגובלות בתל אביב התרוקנו אז לחלוטין מתושביהם הערבים שנמלטו בפחד עם פרוץ מלחמת השחרור בתיהם הנטושים התאכלסו בתושבים יהודים ביניהם לא מעט מבני ירושלים המסולאים בני היישוב הישן שירדו ממנה מאימות ההפגזות ההגירה הירושלמית לשכונותיה של יפו השפיעה ישירות על האווירה במקום יהודים של צורה יראים ושלמים נראו אז דרך קבע ברחובותיהם של שכונת "חסן בק" ו"נווה צדק" הסמוכה האווירה באזור הייתה כבשל שכונה ירושלמית לכל דבר משל פיסה מימאה שערים נעקרה ממקומה והשתקעה לה ביפו.

ליפו הזו הגיע הרבי בעל הדבר חיים מנדבורנה זי"ע בתחילת חודש סיון שנת תש"ח שתיים עשרה שנה התגורר הרבי ביפו כאן הקים את ישיבתו המעטירה ונטע את חצר קדשו שהייתה אבן שואבת לחסידים ואנשי מעשה אחד מאותם מהגרים ירושלמיים היה אברך נמרץ ושמור ר' לייבל גולדברג ז"ל שנפשו נקשרה ביראת קודש בדמותו המופלאה של הרבי מנדבורנה משנוכח בעניות והדוחק הנורא השוררים בביתו של הרבי לא נח ולא שקט בא בדברים עם עסקני הקהילה המקומית ועשה את כל שבידו לעשות למענו וכשעושים ומשתדלים לשם שמים זוכים לסייעתא דשמיא ממעל.

באחד הימים עלה ר' לייבל לביתו של הרבי טרוף נשימה רבי בישר בשמחה נלהבת ברוך ה' עלה בידי להשיג עבור הרבי קצבה חודשית מטעם ועד הקהילה היהודית ביפו מעתה יוכל הרבי לעבוד את בוראו ולעסוק בתורתו מבלי לדאוג לצרכי הפרנסה בעזרת ה' מדי חודש יגיע סכום כסף שיספיק לכלכל את בני הבית כבטוח היה ר' לייבל שהרבי ישמח ויגיל על הבשורה הטובה שבפיו הארשת שהתפשטה על פניו של הרבי בישרה על תגובה שונה לחלוטין מזו שציפה לה לא ר' לייבל ברר הרבי את מילותיו בעדינות אך בנחישות יישר כוח על מאמציו אבל אני אינני חפץ בטובה הזו אינני מוכן לקבל שום משכורת כלשהי מאת ראשי הקהילה אך מדוע מלמל ר' לייבל באכזבה כעבד מסור שמזוג כוס לרבו אך נענה בסירוב ילמדנו רבנו מדוע לא יסכים לקבל את התמיכה וכי איזו סיבה יש לסרב להצעה שכזו.

ר' לייבל נעץ בו הרבי את עיניו הרחיקמאיות במטותא אל תביאוני לידי ניסיון והרבי המשיך והסביר הרי חדש אני כאן בסביבה לא מזמן באתי להתגורר כאן עדיין לא מכיר אני היטב את הליכות ומנהגי הקהילה כאן סביר להניח כי צפוי אני להיתקל פה ושם בדברים הטעונים תיקון ושיפור אם אקבל תמיכה כספית מראשי הקהילה אהיה אסיר תודה להם יותר לא אוכל להתריע ולמחות בפניהם כראוי על הצריך תיקון לא יהיה לי פתחון פה מולם באף נושא.

ר' לייבל נותר המום ומופתע עד עמקי נשמתו פעילות והשקעה של ימים ארוכים שתדלנות וקשרים שנטוו בחכמה ובשום שכל הכל היה בעצם לריק הוא ניסה פעם נוספת להשמיע את דעתו וכוונתו הטובה אך לשווא הרבי עומד איתן בדעתו ומסרב בשום פנים ואופן ליטול את התמיכה לא נותר לו לר' לייבל כי אם להודיע לראשי ועד הקהילה כי העניין יורד מעל הפרק.

עברה תקופה והנה אתא ובא ליל התקדש חג הפסח רחובותיה המתעקלים של יפו היהודית התעטפו באיציטלה של חג אור יקרות בוחק מהחלונות שצוּחצחו והוברקו בידי נשים צדקניות בבית מדרשו של הרבי מנדבורנה הסתיימה זה עתה תפילת החג המרוכמת המתפללים עוברים ומתברכים ב'גוט

יום טוב' ופונים איש איש לביתו לעריכת הסדר הרבי פונה כעת להתכונן בסילודין לעריכת הסדר כחלק מהכנתו נוהג הוא לטבול טבילה מיוחדת במקווה טהרה לכבוד הסדר באותם ימים טרם הושלמה בניית המקווה בחצר הקודש יוצא לו הרבי מבית מדרשו עטוף במעילו העליון דמותו הקדושה פוסעת במהירות ברחובות החשוכים לצדו צועד בן לווייתו הנאמן ר' לייבל מיודענו אחרי צעידה מהירה הם מגיעים אל המקווה העירונית השוכנת ברחוב פינס פינת רבי יהודה הלוי, המשמש נותר להמתין בחוץ הרבי נכנס פנימה לא עוברים כמה רגעים ורעשים מוזרים בוקעים מתוך המבנה ומגיעים לאוזני המשמש קולות גרירה והזזת חפצים כבדים ממקום למקום קולות צעקה קריאות מגושמות וצחוק גם ר' לייבל מזנק ממקומו בבהלה וממהר בריצה אל פתח המקווה לוודא כי לא אירע לרבי חלילה כל פגע אלא שבאותו רגע נפתחת דלת המקווה בחריקה פניו החיוורות של הרבי מתמזגות בלובנו של הקיטל הצהור המבצבץ מתחת למעילו העליון הבוהק בוא נלך אומר לו הרבי קצרות מבלי לפרט כשהוא אוחז בשרוולו וכמעט גורר אותו אחריו.

מה קרה לאן הולכים עכשיו הרבי אינו מדבר אף מילה ניכר כי הוא שרוי בסערת רוח עצומה רק כעבור כמה דקות בעודם צועדים במהירות ברחובות הדוממים מתבררים לר' לייבל אט אט הפרטים מפי הרבי מתברר כי כשנכנס הרבי אל המקווה מצא בתוכו קבוצת פועלים יהודים העוסקים בעבודת ניקיון תוך חילול ורמיסת קדושת החג הממונה על תפעול המקווה הזמין אותם לנקות את המקום בעיצומו של החג לא פחות.

עכשיו גם התברר לר' לייבל לאן פניהם מועדות אנו הולכים כעת לביתו של מר בקר שם בדוי מנכבדי הקהילה המקומית זה שבידו נתונה הסמכות על המקוואות באזור גילה לו הרבי עלינו למחות באוזני בתוקף על חילול החג המתחולל במקווה שתחת אחריותו ולדרוש ממנו לעצור אותו לאלתר ר' לייבל מתקשה לקבל את הדברים כמות שהם מה הרבי ילך עכשיו בליל החג עד מקום מגוריו של מר בקר המתגורר במרחק ניכר ידפוק בדלתו באמצע עריכת הסדר ויזעיק אותו לבוא לסלק פועלים ממלאכתם מבית המרחץ הרי כמעט אין סיכוי שהוא יסכים להישמע לדברי הרבי לעזוב את משפחתו וללכת לטפל בענייניה של איזו מקווה נידחת על אתר מתחיל ר' לייבל להתחנן בפני הרבי לסגת מכוונתו לא עכשיו יבואו אחרי החג אולי בחול המועד ישוחחו עם מר בקר בניחותא על התנהלות המקווה ועל זמני הניקיון בימי שבת וחג כך ניתן יהיה אולי לפעול משהו אבל עכשיו מי יודע בכלל מה תהיה תגובתו, אולם הרבי נאפד בעוז של קדושה קדושת החג בוערת בו כשלהבת אינו מוכן לקבל בשום אופן את טענותיו והפצרותיו של מקורבו ממשך לצעוד נמרצות לעבר כתובתו של האיש ור' לייבל צועד אחריו.

קולות השירה הלכו והתחזקו ככל שהתקרבו אל הבית קולו הרועם של מר בקר נשמע היטב כשהוא מנצח על השירה וקריאת ההגדה דפיקות נמרצות על דלת הבית קטעו בפתאומיות את ההמולה, הדלת נפתחה והרבי נכנס פנימה לתוך הבית עיניו של מר בקר נפערו בתימהון לנוכח דמות קדשו של הרבי הניצב בפתח הוא זינק מכורסת ההסיבה ומיהר לקבל את פני האורח הבלתי צפוי יסלח לי מר על הפרעתי פתח הרבי בדבריו ללא שהיות נאלץ אני להזמין אותך להתלוות עמי לרגע קט לבית המרחץ ברחוב פינס לעצור את חילול החג המחפיר המתחולל שם ברגעים אלו ממש בידי אחים יהודים.

מה אני הזמנתי את הפועלים לעבוד שם בחג? ניסה מר בקר להתחמק מהאחריות שהטיל עליו הרבי, אתה אולי לא הזמנת אותם אבל אתה האיש שיכול לסלק אותם משם השיב לו הרבי בנחישות חסרת פשרות, אני לא מבין מדוע הרבי נטפל דווקא אליי ניסה מר בקר למצוא מוצא אחר, הרבי הרי יודע שלא חסרים בארצנו חילולי שבת וחג לדאבוננו האם בשביל מקרה בודד כזה מוטל עליי לעצור את עריכת הסדר ולצאת להתעסק עם פועלים נחותים, דבריו של מר בקר נקטעו בתוכחה חריפה של הרבי על הלך מחשבתו המוטעה מיסודו, לא נותרה לו ברירה כי אם להיפרד לשעה קלה מבני משפחתו להתלוות אל רבנו ולגשת עמו אל המקווה המדוברת כדי לשחרר את הפועלים ממלאכתם על אתר.

רק לאחר שיצא אחרון הפועלים מהמקווה נחה דעתו של הרבי ירד וטבל בזריזות וכעבור רגע כמימרא כבר היה בדרכו חזרה לביתו לעריכת הסדר ושוב צועדים הרבי ומקורבו הנאמן ברחובותיה החמקמקים של תל אביב יפו רוח לילית קרירה נושבת מחוף הים הסמוך וטופחת בפניהם שירת חד גדיא חרישית כבר מהדהדת מאי אלו בתים שהקדימו לסיים את שולחן הסדר מחשבותיו המרוממות של הרבי מרחפות כעת בעולמות רמים ונישאים ולפתע פתאום ננער הרבי משרעפיו ופונה אל ר' לייבל נו, הרי ראית מה שאירע עתה, הגע בעצמך אילו הייתי נענה להצעתך לקבל תמיכה חודשית מוועד הקהילה המקומית אמור אתה כלום יכול הייתי לבוא ולומר מילים כדורבנות כאלו בפני מר בקר שהוא מראשי הקהילה, כלום יכול הייתי להתייצב בעוז מולו בשעה שאני נתמך מכספו, מוטב לי אפוא לסבול חיי עוני ודוחק ובלבד שבשעת הצורך אוכל להשמיע את דבר ה' ללא מורא וללא חשש. מובא בספר מדרכי החיים, בשם בעל המעשה הרה"ח ר' אריה לייב גולדברג ז"ל.